

Rozhodně nepodepisujte rozhodčí doložku!

Co je to rozhodčí doložka?

Rozhodčí doložka je takové **ustanovení ve smlouvě**, kterým se smluvní strany domlouvají na tom, že pokud mezi nimi vznikne v budoucnu jakýkoliv spor, bude ho řešit osoba **rozhodce a nikoliv soud**. Rozhodování o tom, čím nárok je ze smlouvy oprávněný, je zcela vyňato z působnosti naší soudní soustavy. **Pravomoc rozhodnout spor smluvních stran je přenechána podnikatelským subjektům**, kterými jsou různé rozhodčí společnosti a rozhodci v nich sdružení. Jejich rozhodnutí je následně **vykonatelné**, což znamená, že se věřitel může ve vymáhání obrátit rovnou na exekutora.

Proč nepodepisovat rozhodčí doložku?

Osoba rozhodce je za svoji práci finančně odměňována. Čím více sporů rozhodce rozhoduje, tím více peněz vydělává. V oblasti vymáhání dluhů platí, že spory k rozhodci postupuje věřitel. Ten logicky postupuje spory tomu rozhodci, u kterého může počítat s tím, že jeho nárok nebude zpochybňovat. Vzniká tak situace, kdy je **rozhodce motivován rozhodovat spor tak, aby si zajistil obživu, nikoliv tak, aby zajistil smluvním stranám spravedlnost**. Pokud by rozhodce nárok věřitele nepotvrdil, je velmi pravděpodobné, že se na něj tento věřitel již více neobrátil. Tato finanční závislost rozhodce na věřiteli zásadním způsobem narušuje nezávislost rozhodčího řízení a neumožňuje tak smluvním stranám naplnit **právo na spravedlivý proces**.

Za celou dobu našeho působení v oblasti dluhového poradenství **jsme se nesetkali s jediným rozhodčím nálezem, který by nárok věřitele, byť jen z části, zpochybnil**. Naopak máme takovou zkušenost, že rozhodčí doložka je často obsažena v takových smlouvách, které zakládají neúměrné nároky věřitele vůči spotřebiteli, a to v rozporu s dobrými mravy nebo se zákonem o spotřebitelském úvěru.

Kdo používá rozhodčí doložku?

Na rozhodčí doložku jste nejprve mohli narazit **ve smlouvách o spotřebitelském úvěru** u banky i nebankovní společnosti. Banky však od využívání rozhodčí doložky ustoupily poté, co byla její patřičnost/přiměřenost ve spotřebitelských sporech zpochybněna. Od září 2010 ve smlouvě o spotřebitelském úvěru na rozhodčí doložky u banky nenarazíte. Na mediální nátlak začaly od užívání rozhodčí doložky upouštět i některé velké **nebankovní společnosti**, stále však i mezi nimi zůstává řada těch, které se tohoto institutu nechtějí vzdát. Nejnebezpečnější je pak rozhodčí doložka u malých a méně známých nebankovních společností, kterých je na našem trhu na 30 000. Jejich smlouvy mohou být pro spotřebitele velmi nebezpečné. Podepíše-li spotřebitel smlouvu s rozhodčí doložkou, **vydává se tímto jedním podpisem zcela všanc věřiteli** a jeho rozhodci.

Banky

Neužívají rozhodčí doložku ve smluvních podmínkách.

Velké nebankovní společnosti (sdružené v ČLFA)

Nevyužívají – Provident, Cofidis

Využívají – Home Credit, Cetelem, Essox, Credium, eCredit

Jiné nebankovní společnosti

Dalších firem, které poskytují spotřebitelské úvěry je až na 30 000. Pokud u nich na rozhodčí doložku narazíte, je zde vysoké riziko toho, že smluvní podmínky budou nastaveny výrazně ve Váš neprospěch. Podpis smlouvy s takovou společností důrazně nedoporučujeme!

Kde rozhodčí doložku najdu a jak ji poznám?

Rozhodčí doložka bývala umístěna mezi **ustanovení smluvních podmínek**. Zde byla ukrytá mezi záplavou textu, který byl navíc psán **drobným písmem**, pro spotřebitele někdy **sotva čitelným**.

V současné době je legislativní úprava taková, že toto ustanovení musí být sjednáno na zvláštní smluvní listině. **Rozhodčí doložka by tedy již neměla být ukryta ve smluvních podmínkách, ale měla by Vám být předložena zcela zvlášť, nejčastěji jako samostatná rozhodčí smlouva.** A Vy máte právo se k jejímu znění vyjádřit, máte právo jí odmítnout a mít právo jí **nepodepsat!**

Pokud již nějakou smlouvu o úvěru máte podepsanou, **doporučujeme Vám, abyste si smluvní podmínky zkontrolovali!** Nikdy nevíte, zda se daná společnost skutečně řídí zákonem a rozhodčí doložku přesto do smlouvy drobným písmem neumístila!

Jak se můžu bránit?

Proti užití rozhodčí doložky ve smlouvě se v mnohých případech lze bránit! Vždy má smysl přijít se poradit o konkrétním případě. Obrana však vyžaduje právní poradenství a málokdo zvládne zpochybnit platnost rozhodčí doložky sám. Nově teď obranu umožnil rozsudek Nejvyššího soudu i v případech, které jsou již vymáhány v exekuci.